

Sygn. akt SNO 62/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2015 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w [...] po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 października 2015 r., sprawy **J. J.**, sędziego Sądu Rejonowego, w związku z odwołaniem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 27 kwietnia 2015 r.,

- 1/ utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,**
- 2/ kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2015 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uniewinnił J. J., sędziego Sądu Rejonowego od popełnienia zarzucanego jej przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że w dniu 4 lipca 2012 r. w [...] działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, usunęła z akt sprawy [...] dokument, którym nie miała prawa wyłączyć

rozporządzać, w postaci wydanego w tej sprawie w tym dniu przez Sąd Rejonowy, mocą którego wobec J. S. został orzeczony środek wychowawczy w postaci umieszczenia w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, a następnie podrobiła dokument w postaci postanowienia wydanego w tej sprawie w ten sposób, że sporządziła takie postanowienie wskazując w jego części dyspozytywnej, że wobec J. S. zastosowany został środek wychowawczy w postaci skierowania do Ośrodka Kuratorskiego, podczas gdy w rzeczywistości w sprawie [...] w dniu 4 lipca 2012 r. zostało w toku rozprawy wydane postanowienie, mocą którego wobec J. S. został orzeczony środek wychowawczy w postaci umieszczenia w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym tj. czynu z art. 107 § 1 u.s.p.

Sąd Apelacyjny ustalił, że J. J. jako sędzia Sądu Rejonowego [...] rozpoznawała wniosek o zmianę środka wychowawczego wobec nieletniej J. S. W sprawie tej o sygnaturze [...] wyznaczono pierwsze posiedzenie na dzień 7 maja 2012 r. Protokolantem był K.O. J. J. przygotowała projekt postanowienia o umieszczeniu nieletniej w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Projekt ten, zapisany w systemie i w folderze wydziałowym, nie został wykorzystany albowiem doszło do odroczenia rozprawy w celu przeprowadzenia dodatkowego dowodu z opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno Konsultacyjnego. Drugi termin posiedzenia został wyznaczony na dzień 4 lipca 2012 r. na godz. 13.30. Rozprawa odbyła się z opóźnieniem, bo o godz. 14.10, zaś czas jej zakończenia został określony na godz. 14.20. Posiedzeniu przewodniczyła ponownie sędzia J. J. Protokolantką była B. G., a w posiedzeniu uczestniczyła nieletnia J. S. i jej matka I. B. Przed posiedzeniem B. G., bazując na pliku wytworzonym przez K. O. sporządziła pod dyktando sędziego projekt postanowienia o umieszczeniu nieletniej w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym i projekt ten wydrukowała w kilku egzemplarzach. Przebieg rozprawy nie był rejestrowany. W toku posiedzenia nieletnia prosiła o danie jej szansy. Wstawiała się za nią matka. Po zamknięciu rozprawy strony opuściły salę, ale nie doszło do niezwłocznego ogłoszenia postanowienia, gdyż rozpoznano dwie kolejne sprawy, a trakcie przerwy zostało sporządzone drugie postanowienie albowiem Sąd w związku z postawą nieletniej zdecydował o skierowaniu jej do Ośrodka Kuratorskiego. Przy sporządzaniu tego dokumentu, również pod dyktando sędziego, protokolantka bazowała na uprzednio

przygotowanym projekcie orzeczenia. Postanowienie to, o skierowaniu nieletniej do Ośrodka Kuratorskiego, zostało podpisane przez sędziego przewodniczącego a następnie około godz. 15-tej zostało ogłoszone. Oryginał postanowienia podpisanego przez sędziego został dołączony do akt, które po sesji przejęła protokolantka. Innych podpisanych postanowień nie było w aktach. Sędzia nie pracowała na komputerze protokolantki, która po zakończeniu posiedzenia osobiście wyłączyła komputer i ostatnia wyszła z Sali rozpraw. Oryginał postanowienia podpisanego przez sędziego znajduje się w aktach sprawy a na jego odwrotnej stronie zostało wydane dnia 11 lipca 2012 r. zarządzenie o doręczeniu jego odpisu Prokuraturze Rejonowej. Ogłoszone postanowienie nie zostało zapisane w systemie Sawa Currenda. W tym systemie widnieje jedynie postanowienie o treści pierwotnego projektu tj. o umieszczeniu J. S. w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Zgodnie z zarządzeniem Zastępcy Przewodniczącego Wydziału z dnia 24 września 2012 r. odpis prawomocnego postanowienia o skierowaniu do Ośrodka Kuratorskiego został przesłany do Kierownika Zespołu celem wskazania miejsca w placówce kuratorskiej.

Nowe okoliczności pojawiły się w lutym 2013 r. bowiem M. N. – Kurator Ośrodka Kuratorskiego dowiedziała się od kurator J. B., że J. S. miała zostać umieszczona w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Kurator J. B. informację taką miała uzyskać od nieletniej a potem z postanowienia wydrukowanego z systemu Currenda oraz odpisu postanowienia, który bez sprawdzenia zgodności z oryginałem wydała kuratorowi A. R. – sekretarz sądowy. Na polecenie Przewodniczącego Wydziału oświadczenie w przedmiocie zaistniałej sytuacji złożyła zarówno sędzia J. J. jak i protokolantka B. G.

Sąd Dyscyplinarny oceniając zebrane w sprawie dowody dał wiarę wyjaśnieniom sędziego uznając je za logiczne, racjonalne, przekonujące, których nie podważyły pozostałe dowody zgromadzone dowody. Podkreślił, że w sprawie brak jest jakichkolwiek dowodów bezpośrednich, wskazujących na usunięcie przez sędziego dokumentu i zastąpienie go innym, podrobionym, o innej treści, a o zajściu takiego zdarzenia nie może przesądzać fakt, iż z zapisu w systemie informatycznym wynika, że treść wydanego orzeczenia jest odmienna od oryginału postanowienia znajdującego się w aktach sprawy. Kompleksowa analiza zebranych w sprawie

dowodów nie pozwala na przypisanie sędziemu popełnienia czynu opisanego we wniosku rzecznika odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. Nie zasługują na wiarę zeznania świadka B. G. w tym zakresie w jakim utrzymuje, że zostało ogłoszone orzeczenie o treści odpowiadającej zapisowi w systemie Curenda. Według Sądu Dyscyplinarnego świadek ten wiedzę na ten temat opiera nie na bezpośrednich spostrzeżeniach lecz na podstawie wnioskowania wyprowadzonego, post factum, z analizy akt sprawy i systemu informatycznego. Dlatego dowód ten nie może nie może mieć decydującego znaczenia dla ustalenia tej kwestii. Ponadto Sąd Dyscyplinarny zwrócił uwagę na wskazany przez tego świadka sposób zmiany wcześniejszego projektu orzeczenia i twierdzenie, że to drugie orzeczenie zawierało rozstrzygnięcie o skierowaniu nieletniej do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego. Taka kolejność zdarzeń byłaby w ocenie Sądu całkowicie nieracjonalna. Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że wersje obwinionej wspierają zeznania świadków J. S. i I. B. Z kolei niewiele wniosły do sprawy zeznania kuratorów. Wprawdzie J.B. utrzymywała, że sama nieletnia poinformowała ją, że „dostała środek wychowawczy”, to jednak Sąd uwzględnił, iż rozmowa obu kobiet trwała krótko, na ulicy, nieletnia udzieliła odpowiedzi nawet nie zatrzymując się, co pozwala na wnioskowanie, że albo nie chciała wchodzić w dłuższą rozmowę z kurator i ujawniać treści orzeczenia, które nie odpowiadało złożonemu przez nią wnioskowi, albo po prostu błędnie nazwała ośrodek, który został wobec niej orzeczony.

Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego zebrane w sprawie dowody nie obalają domniemania, że postanowienie znajdujące się w aktach sprawy [...] jest tym, które zostało ogłoszone a przedstawiona przez obwinioną wersja wydarzeń jawi się jako miarodajna. Nie zostały też wykazane jakiegokolwiek racjonalne motywy, które uzasadniałyby postąpienie sędziego w sposób opisany we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej (usunięcia orzeczenia i po przerobieniu zastąpieniu go innym).

Zarzut, że obwiniona dopuściła się naruszenia godności urzędu powinien być wynikiem ustalenia w sposób nie budzący wątpliwości ściśle określonego zachowania sędziego. W realiach rozpoznanej sprawy przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało by w zachowaniu sędziego można było

dopatrzeć się przewinienia służbowego, zarzucanego we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Okręgu Sądu Okręgowego w [...] wniósł odwołanie od wyroku Sądu Apelacyjnego– Sądu Dyscyplinarnego. Zarzucił w nim naruszenie prawa procesowego tj art. 391 § 1 k.p.k. polegające na zaniechaniu odczytania zeznań świadka J. B. z czynności dyscyplinarnych, z dnia 12 czerwca 2014 r., w których świadek przedstawiła więcej okoliczności sprawy, aniżeli w zeznaniu złożonym na rozprawie, skutkiem czego było pozbawienie się Sądu Dyscyplinarnego możliwości skorzystania z tej relacji, co zarazem doprowadziło ten Sąd do niezasadnego stwierdzenia, że zeznania J. B. niewiele wniosły do sprawy. Ponadto w odwołaniu zarzucono Sądowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że w niniejszej sprawie zgromadzone dowody nie pozwalają na przypisanie sędziemu J. J. zarzucanego jej zachowania, podczas gdy prawidłowa analiza tych dowodów, z uwzględnieniem regulacji zawartych w art. 4 i 7 k.p.k. powinna prowadzić do wniosku przeciwnego tj. do wydania wyroku stwierdzającego winę.

Powołując się na te zarzuty Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy obwinionej do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.
Przytoczony w odwołaniu art. 391 § 1 k.p.k. wskazuje ustawowe odstępstwa od zasady bezpośredniości w postępowaniu dowodowym. Wobec tego niezbędne jest skonfrontowanie jego treści z zarzucanym w odwołaniu zaniechaniem odczytania zeznań świadka J. B. Zgodnie z art. 391 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w toku przedmiotowego postępowania karnego (art. 1 pkt 129, 36 pkt 2 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.) wolno odczytywać w odpowiednim zakresie protokoły zeznań złożonych poprzednio przez świadka w postępowaniu przygotowawczym albo przed lub przed sądem w tej lub innej sprawie albo w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę jeżeli świadek ten bezpodstawnie odmawia zeznań, zeznaje wyraźnie odmiennie niż poprzednio

albo oświadczy, że pewnych okoliczności nie pamięta, albo przebywa za granicą lub nie można mu było doręczyć wezwania, albo nie stawiał się z powodu nie dających niedających się usunąć przeszkód lub prezes sądu zaniechał wezwania świadka na podstawie art. 333 § 2, a także wtedy, gdy świadek zmarł. Jest oczywiste, iż żadna z wymienionych okoliczności nie wystąpiła w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym – Sądem Dyscyplinarnym, a zatem już tylko z tej przyczyny nie można zgodzić się z wnoszącym odwołanie, że doszło do naruszenia tej normy procesowej. Można też dodać, że w o ile strona dostrzegła potrzebę sięgania do twierdzeń świadka spisanych na etapie czynności dyscyplinarnych, mogła z jednej strony wykazywać istnienie przesłanek do odczytania tych zeznań albo też mogła wyjaśnić okoliczności mające świadczyć o sprawstwie przez zadanie odpowiednich pytań w trakcie przesłuchania świadka. Jednocześnie należy podkreślić, że Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie widział potrzeby odczytania zeznań świadka i swoje stanowisko logicznie uzasadnił. Uwzględnił przy tym i ocenił znaczenie opisanego przez świadka J. B. przypadkowego spotkania na ulicy z J. S., a ocena Sądu w tym zakresie jest logiczna.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut dotyczący ustaleń faktycznych. Trzeba przede wszystkim uwzględnić, że nie ma żadnego bezpośredniego dowodu na to, że obwiniona usunęła z akt sprawy [...] postanowienie o umieszczeniu nieletniej J. S. w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, a następnie podrobiła dokument w tej samej sprawie w ten sposób, że w dyspozytywnej części postanowienia zastosowany został wobec nieletniej inny środek wychowawczy w postaci skierowania do Ośrodka Kuratorskiego. Ta teza oskarżenia została zbudowana na podstawie dowodów pośrednich. Wobec tego trzeba zważyć, że w procesie poszlakowym ustalenie faktu głównego jest możliwe wtedy, gdy całokształt materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, że inna interpretacja przyjętych faktów ubocznych, poszlak nie jest możliwa. Poszlaki należy uznać za niewystarczające do ustalenia faktu głównego, gdy nie wyłączają one wszelkich rozsądnych wątpliwości w tym względzie, czyli inaczej, gdy możliwa jest także inna, od zarzucanej oskarżonemu, wersja wydarzeń.

W przedmiotowej sprawie pośrednie dowody winy nie zostały uznane za wiarygodne. Dotyczy to zwłaszcza części zeznań świadka B. G. Wbrew zarzutom

opartym na treści art. 7 k.p.k. nie zostało wykazane, że przy ocenie tego jak i innych dowodów doszło do błędów natury faktycznej lub logicznej albo że ocena ta jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym lub wskazaniem wiedzy. W ramach swobodnej oceny dowodów mieści się możliwość przyznania wiarygodności jedynie pewnym fragmentom wyjaśnień danej osoby, a zdyskwalifikowanie danego dowodu w pozostałej części. Sąd Apelacyjny Sąd Dyscyplinarny nie dając częściowo wiary zeznaniom B. G. słusznie uwzględnił z jednej strony, iż opierają się one przede wszystkim na zapisie w systemie informatycznym Sawa Curenda z drugiej, iż są one sprzeczne z innymi dowodami. Według B. G. zostało ogłoszone orzeczenie o treści odpowiadającej zapisowi w systemie informatycznym. Jednocześnie według niej, orzeczenie to zostało napisane na bazie pierwszego, którego projekt znajdował się już w systemie informatycznym. Jak stwierdziła B. G. „otworzyłam plik i zmieniałam treść tego rozstrzygnięcia”. Tymczasem według jednoznacznych zeznań świadka K. O., zgodnych z danymi z systemu informatycznego, przygotowany projekt orzeczenia przewidywał zastosowanie środka wychowawczego w postaci Ośrodka Kuratorskiego, a nie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego

Nie mają decydującego znaczenia uwidocznione w protokołach godziny rozpoczęcia i zakończenia rozpraw, które nie uwzględniają godziny ogłoszenia orzeczenia wydanego tego samego dnia po zamknięciu rozprawy (art. 316 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w związku z art. 18 § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jedn. tekst Dz. U. z 2014 r., poz. 382 ze zm.).

Sąd Apelacyjny Sąd Dyscyplinarny pozytywnie oceniając wersję obwinionej, słusznie uwzględnił brak racjonalnych motywów, które uzasadniałyby zachowanie sędziego w sposób opisany we wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, jeśli zważy się, że zarówno we wcześniej przygotowanym projekcie jak i w ogłoszonym orzeczeniu zostały zastosowane środki wychowawcze przewidziane w ustawie.

Podzielając w całości wywody Sądu Apelacyjnego Sądu Dyscyplinarnego a wbrew odmiennym wywodom odwołania, należy przyjąć za tym Sądem, że dowody pośrednie - ocenione we wzajemnym powiązaniu – nie wskazują na sprawstwo

obwinionej w zarzucanej postaci a zarazem nie wykluczają odmiennej wersji wydarzeń, którą podawała obwiniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak wyżej.

kc